



**„EDINOST“**  
 izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in  
 soboto ob 8. uri zjutraj.  
 „Edinost“ stane:  
 za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.  
 za polu leta 3.—; „ 4.50 „  
 za četrt leta 1.50; „ 2.25 „  
 Z „Novičarjem“ vred:  
 za vse l-to gl. 7.—  
 „ pol leta „ 3.50  
 „ četrt „ 1.75  
 Posamične številke se dobivajo v pro-  
 dajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,  
 v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. —  
 „Novičar“ pa po 2 nov.

# EDINOST

Oglas in ostanila se računajo po 8  
 vrsticah v petimi; za glavo z debelimi  
 črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga  
 obseglo navadnih vrstic.  
 Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd.  
 se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza  
 Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti  
 frankovano ker nefrankovana se ne spre-  
 jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pro-  
 jema upravništvo Piazza Caserma št. 2  
 Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je mož.

## Zadeva Spinčičeva.

Skoro bo leto dni, odkar je poslanska  
 zbornica naložila imunitetnemu odseku, naj  
 prouči zadevo Spinčičevo in po-  
 roča potem zbornici. Večina tega odseka  
 je menenja, da se po sedaj veljavnih  
 postavnih določilih ne dá dokazati, da bi  
 se bila z odpuščanjem posl. Spinčiča iz  
 državne službe kršila njega imunitetna  
 pravica. Vender pripoznava tudi ta večina,  
 da je po sedanjih določilih v nevarnosti  
 svoboda in neodvisnost onih državnih po-  
 slancev, ki so zajedno državni uradniki.  
 Zato je ta večina v svoji seji 24. janu-  
 arja t. l. sklenila staviti zbornici predlog:  
 Imunitetnemu odseku naj se naroči, da  
 sklene in predloži zbornici primerna do-  
 ločila v svrhu zagotovljenja poslaniške  
 imunitete.

Manjšina omenjenega odseka pa je  
 drugega menenja: prepričana je, da se je  
 po postopanju proti Spinčiču kršila imuni-  
 tetna pravica, če tudi ne po črki, pač pa  
 po duhu zakona. Zato je napovedala  
 svoj posebni minoritetni votum, zahtevajoč,  
 da se prof. Spinčič zopet na-  
 mestiti v svoje mesto učiteljsko.  
 Manjšina utemeljuje svoj predlog nastopno:

Kakor je razvidno iz naredeb, prilo-  
 ženih doslovno poročilu večine, trdi na-  
 učna uprava, da je pri presoji postopanja  
 Spinčičevega imela pred očmi Spinčiča kot  
 profesorja na ženskem učiteljski v Gorici  
 in da sodi to postopanje le z ozirom na to,  
 kako je moglo delovati na učiteljsko službo  
 njegovo. Poslanski zbornici pristojna, pošte-  
 vati poslaniški značaj profesorja Spinčiča  
 in presoditi, ali se ni vlada se svojo na-  
 redbo doteknila životnih pravic poslanca.

Najprvo treba, če tudi na kratko,  
 anilozovati poprej omenjene naredbe.

Kar se tiče govorov posl. Spinčiča  
 na razstavi zagrebški, navedeni  
 so doslovno, in Spinčič je baje pripoznal,

da so isti prav navedeni v svojem bitstvu;  
 le nekaj malega da je popravil. — Kratki  
 zmisel teh izjav, izgovorjenih nekim vzno-  
 som, kakor je že navada pri takih slav-  
 nostnih prilikah, je želja, da bi se  
 Hrvatje politički združili —  
 seveda pod dinastijo habsbur-  
 ško. Vsakega mora zvesti v oči, da ute-  
 meljevanje naredbe šolskega sveta opeto-  
 vano označuje to željo kot tako „ki je  
 naperjena proti državnopravni uredbi dr-  
 žave in jej protivna“. Očividno je, da je  
 disciplinarna oblast imela pred očmi de-  
 janje, prepovedano po kazenskem zakonu,  
 ali pa celo zločinstvo veleizdaje. A pri  
 vsem tem ni natanjko označila tega de-  
 janja, gotovo zato, da ne bi z jedne strani  
 pokazala pota, katerega je bilo nastopiti  
 nasproti Spinčiču, da bi se postavno po-  
 stopalo v tej zadevi, in z druge strani,  
 ker se jej je „veleizdaja“ — ako je  
 mislila na to — vender zdelala prevelika  
 beseda, ker bi omenjene izjave težko mo-  
 gle odgovarjati nje (veleizdaje) pojmu.  
 Disciplinarna oblast, vestno presojujoč te  
 izjave, mogla se je prepričati, da jim ne-  
 dostaje bitstvenih znakov omenjenega „zlo-  
 činstva“. Te izjave ne zahtevajo ni na-  
 silne premembe državnopravne uredbe  
 države, niti jim ni namen odtrgati jeden  
 del od jednotne državne zveze cesarstva  
 avstrijskega, te je (od leta 1867) avstro-  
 ogrske monarhije. Če toraj te izjave ne  
 involvujejo (značijo) ni tega, ni kacega  
 drugega kaznivega dejanja, tako se nam  
 vidijo le kot strankarsko političke izjave,  
 ter, ako hočemo, kot politički program  
 kakoršnih je mnogo v Avstriji.

Tem izjavam se torej ne more od-  
 rekati značaja „svobodnega izražanja me-  
 nenja v mejah postave“, kakoršno je za-  
 varovano v državnem temeljnem zakonu z  
 dne 21. decembra 1867. Drž. zak. št. 142,  
 člen 13.

Manj jasno kakor ta je v disciplinarni

se izrazil, ki se je grela tam pod osonim  
 zidom. Mojster Simon pa mi je ta izraz  
 prijazno popravil, dokazujoč mi, da bi bil  
 z ozirom na najstarejšo in najbolj priznano  
 razpravo o lovu moral reči: razgled  
 pavov. „Ravno tako“, pristavil je z ne-  
 kako lahno pedanterijo, „pravimo let go-  
 lobov ali lastavic, beg prepelice, krdelo je-  
 lenov, stržkov ali žrjavov, tolpa lisic in  
 gnezdo vran.“ Nadaljeval je, ter me po-  
 učil, da moramo, oziraje se na gospoda  
 Antona Fitzherberta, ti živati „pripisovati  
 razum in slavohlepje. Kajti če jo hvališ,  
 takoj svoj rep razprostre proti solncu, da  
 se bolje vidi njegova lepota. Kadar pa  
 listje odpada ter on izgublja svoj rep, ta-  
 krat žaluje ter se skriva po kotih, dokler  
 mu rep ne postane zopet tako lep, kakor  
 je bil prej.“

Nisem mogel pomagati, moral sem se  
 smehljati tej malenkostni učenosti pri tako  
 neznatnem predmetu; videl pa sem, da so  
 ti pavi nekako važne stvari, kajti Fran  
 Bracebridge me je poučil, da jih ima nje-  
 gov oče zelo rad, skrbeč za to, da se je  
 pleme razmnoževalo, nekaj zato, ker so  
 spadali k viteštvu ter so bili pri lepih ban-  
 ketih starih časov zelo priljubljeni, nekaj  
 pa zato, ker so širili gizdo in krasoto,  
 ki je prav dobro pristojala stari graščini.  
 Nobena reč, rekel je, ni na videz bolj

naredbi opisan drugi službeni pregrešek,  
 storjen po agitatoriškem delovanju pri dr-  
 žavnoborskih volitvah v Istri.

V tem pogledu očita se posl. profes-  
 orju Spinčiču, da se ni omejil na to, po-  
 učevati ljudij v svojem stanovanju o po-  
 stopanju pri volitvah, ampak da je de-  
 loval kot izrečni strankarski  
 vodja v tem zmislu, da treba vse na-  
 peti v ta namen, da se izvolijo sami hr-  
 vateki volilni možje in poslanci. V tem  
 opisu dejanja pogrješamo pov-  
 sem vsakoršne konkretne vse-  
 bine.

Da se bolje pouči o postopanju po-  
 slanca Spinčiča, očitano mu v tem po-  
 gledu, zahteval je imunitetni odsek, da  
 se mu pokažejo disciplinarni  
 spisi. Vlada pa se je branila  
 pokazati jih ter je le doposlala svoje za-  
 stopnike v odsekovo sejo, od kojih pa  
 smo dobili le pomanjkljiva in  
 povsem nezadostna pojasnila.  
 Imunitetni odsek je zahteval, osobito  
 z ozirom na oni del disciplinarne raz-  
 sodbe, baveč se z volilno agitacijo, kon-  
 kretna dejstva ali vsaj naj-  
 hujše slučaje (ali dogodke.) Na to  
 je povedal vladni zastopnik, da se je po-  
 sebno to očitalo Spinčiču, da je v  
 svojem stanovanju v Poreču zasnoval  
 pravo volilno agencijo, od koder se je vo-  
 dila volitev, in da je potem potoval od  
 sela do sela ter agitoval čez vsa mero.

Če je to najbolj kričeči slučaj agit-  
 torijske delavnosti Spinčičeve, potem od-  
 pade res dolžnost, dokazovati, kako  
 ničnostno je bilo postopanje  
 disciplinarne oblasti glede na  
 ta del inkriminovanega (zatoženega) de-  
 lovanja posl. Spinčiča.

Disciplinarna oblast je torej spravila  
 v zvezo prej omenjene izjave in udeležbo  
 poslanca Spinčiča pri volitvah z njegovo  
 učiteljsko službo, s tem, da naglašja, da je

nezdružljivo z dolžnostmi državnega slu-  
 žabnika, klanjati se prizadevanjem (ter  
 jih izražati javno), naperjenim proti dr-  
 žavnopravni uredbi monarhije in proti do-  
 ločilom državnega osnovnega zakona, koja  
 določila mora uradnik visoko spoštovati  
 že v zmislu svoje službene prispege, ter  
 da je to v očitnem protislovju z dolžnostmi  
 uradnika, in vzlasti vzgojitelja mladine,  
 ako prevzame vodilno ulogo v stran-  
 karskih bojih ter jo izvaja na nezme-  
 ren način — tu naj bi ostrost izrazov  
 nadomestila pomanjkljivost dejstev — in  
 se strastjo.

Nočemo tajiti, da državni uradnik  
 tudi po izvolitvi poslancem ostane še vedno  
 uradnik ter da mu ta lastnost zagotavlja  
 pravice, a tudi nalaga dolžnosti;  
 ali te poslednje mu nikakor ne  
 odtežajo svobode propagande,  
 gibajoče se v okvirju postavnosti, ako no-  
 čemo, da odreveni političko življenje. Iz  
 tega pa ne sledi, da bi bili poslanci, sluš-  
 bujoči državi, zavarovani proti disciplinar-  
 nim kaznim tudi tedaj, kadar se pregreše  
 proti svojim službenim dolžnostim. Zelo  
 nevarno pa je, ako disciplinarno kaznova-  
 nje zaradi izjavljanja političkih nazorov  
 svobodno poseza tudi izven službenih  
 dolžnosti in izven uradniškega  
 poklica. No, ustava sama, pri-  
 znavši državnim uradnikom  
 pasivno volilno pravico, je skr-  
 bela za to, da se ne križajo dolžnosti, ali  
 vsaj omeji na najmanj mero, s tem, da  
 je v §. 8 drž. osnovnega zakona z dne  
 21. decembra 1867 Drž. zak. št. 141, do-  
 ločila pravico do brezpogojnega do-  
 pusta za one uradnike, ki so  
 izvoljeni v poslansko zbornico.  
 Z dopustom izstopi uradnik-poslanec iz  
 svojih službenih dolžnostij, tako, da ni  
 lahko mogoče, kršiti te dolžnosti. V slu-  
 čaju Spinčičevem je tem manje mogoče  
 govoriti o kršenju službenih dolžnosti,

trebljevanje slovstvenih drobtin vzrok, da  
 so vsi plevarji, lovci in nižji ljubinci lova  
 iz okolice zrl nanj kot na čudo knjižne  
 modrosti.

Mej tem ko smo se razgovarjali, za-  
 čeli smo iz daljave vaški svon. Povedali  
 so mi, da squire nekako zahteva, da vsi  
 domači ljudje božično jutro grede v cer-  
 kev, ker ima ta dan za dan zahvale in  
 veselja.

„Ako hočete iti v cerkev“, dejal je  
 Fran Bracebridge, „obljubim vam lahko  
 poskušnje mojega strijca Simona muzikal-  
 nih zmožnostij. Ker cerkev nima orgelj,  
 napravil je orkester iz selskih prijateljev  
 godbe in v njega popolnitev ustanovil god-  
 beno društvo. Izbral si je tudi zbor, ka-  
 kor je po Gervazija Markhama navodu v  
 njegovih „selskih zabavah“ izvolil mojemu  
 očetu lovsko pse; za bas dobil je vsa  
 „globoka, slovesna grla“ in za tenor  
 „glasno doneča grla“ kmetskih dečakov,  
 za „mila grla“ pa je vzel s posebnim uku-  
 som sama najbrdkejša dekleta iz okolice,  
 dasiravno poslednje, kakor on pravi, človek  
 najtežje obdrži v taktu, ker so take lične  
 pevke čez mero trmaste in muhaste ter  
 podvržene malim nezgodam.“

(Dalje prih.)

## PODLISTEK.

### Božič na Angleškem.

(Iz W. Irvinga „knjige črtic“ preložil V.)

#### III.

#### Božični dan.

(Dalje.)

Po zajutroku šel sem se s Franom  
 Bracebridgeom in mojstrom Simonom, ka-  
 kor ga je klical vsak razven squire, iz-  
 prehajaj po okolici. Spremljevala nas je  
 tolpa graščinskih psov, ki so se očividno  
 potikali po dvoru, od bodrega prepeličarja  
 pa do okornega starega lovskega psa, po-  
 slednjega potomca plemena, ki je bilo pri  
 hiši, odkar ljudje pomnijo. Vsi so ubogali  
 pjejo piščalko, visečo iz gombove luknjice  
 majstra Simona, in veselo skakaje so časih  
 po strani pogledali malo šibo, katero je  
 držal v roki.

Stara graščina bila je v zlati solnčni  
 svetlobi še bolj čestitljiva videti nego li  
 v blede mesečini; nisem si mogel kaj, da  
 bi ne čutil istinitosti squireve ideje, češ  
 da jej toge terase, okorno zgrajene balu-  
 strade in prirezana tisova drevesa dajejo po-  
 nosno in gosposko lice. Kakor je kazalo,  
 morali so imeti jako mnogo pavov. Na-  
 pravil sem nekaj opazk o tolpi, kakor sem



ne go nasproti poslancem iz drugih kategorij državne službe, ker je Spinčić kot član deželne odbora istrskega že od 19. oktobra leta 1889 na dopustu ter ga na njegovem službenem mestu nadomestuje po njem samem plačani suplent — in ker je od tedaj, ko je odstopil od službe deželne odbornika in je bil izvoljen v državni zbor, že v zmislu naredbe ministerstva za nauk in bogočastje z dne 26. novembra 1887 št. 23.896, veljavne za vse učitelje na srednjih šolah, oproščen učiteljske službe za vso dobo mandata in sicer iz pedagogičsko-didaktičkih razlogov, kakor se izraža omenjena naredba. S tem je pa omajano vse sklicevanje na njegovo učiteljsko službo in je sploh omajana podlaga vsemu disciplinarnemu postopanju.

(Konec prih.)

## Sodne razmere.

(Govoril dr. Laginja v 201. seji državnega zbora dne 18. februarja t. l.)

(Konec.)

Pri tej pravdi primerilo se je še nekaj jako karakterističnega. Mej mnogimi slučajmi javnega nasilstva, ki so se primerili ali bili kot tako zmatrani, bil je tudi slučaj izsiljevanja. Storil ga je mlad občan Kastelirski na nekem starem znancu. Prisilili ga je namreč, da je kričal Živio in ko je to dosegel — pravita preiskovalni sodnik in zatožba — utaknil mu je še v žep slovanško trobojnico „Cocarda tricolora slava“. V jako občini obtožnici brati je doslovno (šita):

„Ko mu je ukazal, naj precéj glasno kriči Živio, in ko je to dosegel, ni odšel, ne da bi prej utaknil možu v žep slovanško trobojno kokardo.“ Kaj pa se je izkazalo pri glavni obravnavi? Po izpovedi moža, kateremu je obtoženec žugal, izpovedi, storjeni pod prisego, se je pokazalo, da je bila slovanška trobojna kokarda — vejica zimezelena, vejica rastline, katero poklanjajo hrvatski kmetje prijateljem in sorodnikom o slovesnih prilikah. (Čujte! mej somišljeniki.) Iz tega izhaja, gospoda moja, da v Istri že sodniki to za plavo gledajo, kar je zeleno. (Posl. Biankini: Slepí so za barve! Posl. Spinčić: To je že davno znano!) Še nekaj moram omeniti iz te pravde. Čudili se bode, gospoda moja, da jaz, kot advokat, govorim o navadnih demonstracijah in pouličnih izgredivih, ko se vendar že izdane pravnoveljavne razsodbe o teh nasilstvih itd. V tem oziru si dovoljujem omeniti, da ima pravoslavni jezik dandanes toliko stereotipnih fraz, da je jedno in isto dejanje na podlagi jednega in istega materijala in z jednimi in istimi dokazi moči motivirati in stilizirati tako za oproščenje, kakor za obsodbo. (Tako je! mej somišljeniki. — Posl. dr. Kronawetter: Popolnoma resnično!)

Vzlic temu priznam rad, da bodo naredili akti, ako jih čitate, na vas drugutis, kakor na-me, ker jaz sem to vse videl, ker je to tudi mene bolelo in ker sem sodeloval pri zagovarjanju.

Gospoda moja! Hrvat ne joka tako lahko; ali da ste pri razglasitvi obsodbe videli Kastelirce, kakor sem jih videl jaz, tako bi bili v tistem hipu prepričani, da ti ljudje absolutno niso poznali velikosti in kaznivosti svojega dejanja, da torej niso imeli hudobnega namena storiti tisto hudodelstvo, radi katerega so bili obsojeni.

In da ga niso imeli hudobnega namena, dokazuje že to, da so tri dni po ulicah tekali in upili, a nikomur ni za las škode naredili, niti na zdravju niti na imetju.

Drugačna je druga stran te zadeve. Kar sem povedal o duhovniku Knavsu, to se ni preiskalo in storilcev ni bilo najti; isto tako se je zgodilo s slučajem v Oprtlju,

z Didičem, katerega so napadali skoro ubili itd. (Posl. Spinčić: Slučaj Laginja!) O tem slučaju ne maram govoriti, ker se zmatra slabim dovtipom. Dal Bog, da je res le šala.

Omenim naj le še, da je decembra meseca l. 1891 nekega večera v Labincih nekdo iz revolverja ustrelil na slovanskega duhovnika Perutko in to iz bližine. Duhovnik je bil toli pogumen, da je pristopil k storilcu in ga spoznal ter stvar v rekomandiranem pismu ovadil kompetentnemu sodišču ter navel imena svedokov. Dotično sodišče ni nikdar začelo preiskave. (Čujte! mej somišljeniki.)

Gospoda moja! Sedaj nam je o teh razmerah izreči svojo sodbo.

Tu nam ni postopati kakor rednim sodnikom po navadni proceduri in tu nismo vezani, kakor redni sodniki na dokaze in na zakonite določbe. Pri toja nam pravica, izreči svobodno svoje mnenje in svoje prepričanje o takem postopanju in o takem počenjanju.

Dovolite mi, da najprej povem svoje prepričanje kot svedok in kot član prebivalstva, katero se na tako — recimo samo „čuden“ — način administrira. Pred leti — zato pa ta povest še ni starodavna bajka — sedela sta dva velika moža-rojaka v Stambulju mej svetovalci mogočnega sultana. Jeden je bil znani Mirko Latas, poznejši Omer-paša silni, drugi je bil Fuad-paša. Fuad-paša je bil sicer turški vzgojen, a zato še ni bil pozabil pregovora: „Ako neimaš dušmana, majka će ti ga roditi“ — ter je intrigiral zoper Omer-pašo. Ta je bil poklican na odgovornost in je rekel: Vaše Valedanstvo vé, da je mogočni Alah dal vsakemu človeku dobrih in slabih lastnostij in vsakemu človeku dve očesi. Z desnim očesom vidi samo dobro, z levim samo slabe lastnosti svojega bližnjika. Fuad-paša je na desnem očesu slep, torej na meni, pokornemu slugi Vašega Valedanstva, ne more videti dobrih lastnostij. (Veselo mej somišljeniki.)

Omer pridobil si je ta dan neomejeno naklonjenost svojega suverena.

Po mojem prepričanju, gospoda moja, imamo tudi na Primorskem svojega Fuad-pašo. On pa ni slep na desnem očesu, on je slep za barve. Da je slep za barve, to so dokazali celo sodniki v sodnih protokolih, ker so videli plavo barvo, plavo rusko trobojnico tam, kjer bi bili morali videti zeleno barvo. (Čujte! mej somišljeniki.) On tudi ne vidi drugega, kakor ruske in velikohrvatske zastave celo tam, kjer sam pomaga razobešati italijanske zastave.

Po mojem trdnem prepričanju zapeljal je on tudi sodnike — svedenike justice — na Primorskem. Zato se godé reči, kakor sem jih prej navel, in godile se bodo, dokler se temu ne odpomore. Pod pretvezo, da so v nevarnosti stebri države, če se mi prebudimo, mi, ki smo tolikokrat rešili državo, s pretvezo, da pridejo v nevarnost najvišji državni interesi, ako se mi prebudimo, vrgel je vso težo svoje avtoritete na tisto skledico tehtnice pravičnosti, kjer so bila posamna dejanja, katera je moči Hrvatom očitati. (Čujte! Čujte! mej somišljeniki.) Seveda mora postati na ta način težja skledica, v kateri so slaba dejanja in boginja justicija mora zapustiti svoj prestol.

Ta slepost za barve ni za tega moža, čigar ime samo zveni pomembno (Poslanec Spinčić: Rinaldo Rinaldini, bandit!) nikak izgovor, niti olajšujoča okolnost.

On je vedel, da je slepost za barve na Primorskem v rumeni hiši v Trstu že dedna bolezen. (Klici: Žal!) On je to bolezen najbrž tudi očital pokojnemu svojemu predniku, moral je to spoznati pri nastopu svojega mesta, moral je to izjaviti in to hišo očistiti z oživljajočim vonjem narodnega življenja.

Končal sem. (Odobranje mej somišljeniki. — Govorniku se čestita.)

## Politični pregled.

Notranje dežela.

Poslanska zbornica. V seji dne 16. t. m. se je nadaljevala razprava o proračunu ministerstva za poljedelstvo. Prvi oglašivši se poslanec Dvořak je trdil, da tako osrednje ministerstvo za poljedelstvo nima pravice do obstanka, ker bi bilo bolje, da se prepuste gospodarske zadeve deželnim zborom v pretresanje. Omenjajoč trojno zvezo pravi govornik, da niso žrtve, ki jih doprinašamo njej in gnjilemu miru, v nikakem razmerju s pridobitvami. Nadalje omenja govornik, da se gotovo in kmalo sklene trgovinska pogodba mej Nemčijo in Rusijo in sicer pod veliko ugodnejšimi pogoji, nego jih je Nemčija privolila Avstriji. Tako je bratovsko mišljenje naših nemških zaveznikov! Češka se ne nahaja sedaj v ugodnih gospodarskih odnosjih, čemur je dokaz množče se izseljavanje. Čehov ni treba opominjati na zmernost pri narodnih vprašanjih, ampak Nemce; kajti le gospodoželjnost poslednjih je kriva na narodnih bojih. — Posl. Krzepak (vzlic svojemu imenu velik German) meni, da največ daje sedaj misliti vprašanje poslov. Po glavah poslov plašijo sedaj nerazumljene ideje; neubogljivi so in se postavljajo po robu ne le gospodarjem, ampak celo občinskim načelnikom. Kmetovalci nosijo bremena nove šole le v tej nadi, da se uvede dvoletna vojaška služba in da se bodo sinovi kmetovalcev in delavci sistematično pošiljali na dopust, kadar je delo na polju. Tudi za kmete bi trebalo snovati strokovne šole — kmet mora zadobiti zaupanje v samega sebe. — Posl. Pattai se je pritoževal, da oblasti delajo vse preveč sitnosti živnozdravnikom. — Posl. Peschka se je potožal za pospeševanje pridobivanja lanu. — Posl. Helcelet se je pritoževal radi visokega zemljiškega davka na Moravskem. — Poslanci Biankini in tovariši interpelujejo finančnega ministra radi protipostavnega uporabljenja nemščine kot uradnega jezika pri finančnih in davčnih uradih v Dalmaciji. — Posl. Ferjančič in tovariši interpelujejo, ker je okrajni glavar celovški, Mac Nevin, hotel prisiliti županstvo v Kotmarivasi, da se mora pri občeivanju z okrajnim glavarstvom posluževati nemškega jezika. Ker je s tem posegel v pravo avtonomnih občin, določati uradni jezik, vprašajo interpelantje: Ali je ta dogodba znana c. kr. vladí in misli-li odpomoči čim preje?

V seji dne 11. marca oglašil se je minister za poljedelstvo, grof Falkenhayn, da odgovori na izražene pritožbe. Glede potovalnih učiteljev v Istri naglašal je govornik, da je kaj težko najti sposobnih učiteljev za Istro. A vendar bode dal preiskovati o pritožbah. Glede vinske klavzule, sklenjene z Italijo in carine na žito meni govornik, da so pritožbe pretirane. Res je sicer, da se uvaža mnogo vina iz Italije, a padanja vinskih cen ni prouzročila samo vinska klavzula, ampak obilni pridelek vina. Vlada je storila vse, kar je bilo mogoče storiti v tem pogledu. Vinarskim zadrugam so se obljubile podpore. Vlada ni zato, da bi se delile premije vinogradnikom. Kar se tiče zatiranja trtne uši, vlada stori vse, kar je mogoče in celo več nego na Francoskem in na Ogrskem. Francoska je 50 krat bolj okužena nego Avstrija, Ogrska pa 5 krat. Kar se tiče škropljenja proti peronospori meni minister, da ne bi kazalo uvajati obligatno škropljenje; če pa kaka dežela sklene tak zakon, se mu vlada ne bode upirala. — Iz Istre je čuti pritožbe radi postopanja gozdarskih organov, valed česar ljudstvo ni prijazno pogozdovanju. Minister se pa nadeja, da se ljudstvo spoprijazni s pogozdovanjem, ko bode videlo njega vspehe. Glede dirk meni govornik, da so potrebne, ker pospešujejo konjerejo. Želeti bi pač bilo, da se odpravijo igre pri dirkah, a to pojde težko.

Načrti o snovanju kmetijskih zadrug še niso gotovi, a predloženo se gotovo v prihodnjem zasedanju. Kmetijstvu je treba pomoči, ker kmetijstvo je podlaga državi. — Za ministrom so govorili še razni govorniki, med njimi tudi štajerski poslanec More, ki je tožil, da vlada obrača večjo skrb na igre in zabave nego na pošteno delo. Ljudstvo nima zaupanja ni do vlade ni do parlamenta. Dragi čas se trati le z narodnostnimi in verskimi prepiri. A na tem so krivi tudi volilci sami, ker ne zabičijo svojim poslancem: najprej hočemo biti siti, potem še le se bomo prepirali o jeziku in veri! Veliki kapital, ki se dan danes toli obrekuje, vstvarili so le slabi gospodarji, ker so delali dolgove. Vsi načrti vlade niso nič vredni, ker se ne briga za vzroke slabim kmetijskim razmeram. Ako bi se zmanjšala stalna vojska, bi to izdatno pomagalo kmetijstvu; če se pa še pomnoži, kakor se čuje, mora to uničiti kmetijstvo. Sedanja človeška družba je na pravi poti, da pride na boben, a dražitelj pri tej dražbi bode socijalna demokracija. — Poslanec Fux je proti kmetijskim zadrugam in proti nasvetu, da bi bila kmetiska posestva nerazdeljiva, kajti kmetje hočejo biti svobodni gospodarji.

Vnanje države.

Volitve na Srbskem vendar niso izpadle tako ugodno za vlado, kakor smo menili še v zadnji številki. Po računu vladnih glasil samih znašala bode vladna (liberalna) večina le 9 glasov, dočim radikali zatrjujejo, da bodo imeli oni večino. Ako pomislimo na grozen pritisk z vladne strani in vendar tako boren uspeh, pridemo do prepričanja, da je ogromna večina naroda srbskega še vedno v radikalnem taboru.

## Različne vesti.

Važnega prašanja za Istro dotaknil se je dr. Laginja v včerejšnji seji: zahteval je, da se zemljiško-odvezni zalog uredi tako, da se odpiše svota, koja ima še tirjati država od dežele. Ob sebi se razume, da prinesemo tudi ta govor dr. Laginje doslovno. Gotovo pa bode vse prebivalstvo Istre od srca hvaležno dru. Laginji, da je iztaknil to, za Istro, rekli bi, životno vprašanje.

Zaupni shod zastopnikov mladine vseh slovanskih narodnosti bil je dne 6. t. m. v Pragi in se je vsprejela nastopna resolucija: I. Zamečamo najodločneje ponemčevalno in madžarizujočo politiko; II. Stoječi na stališču svobodomiselnosti v pravem pomenu besede zahtevamo strogo ravnopravnost za vse slovanske kakor tudi za rumunsko narodnost; III. Protestujemo zlasti proti sistematičnemu tlačjenju Slovakov na Ogrskem, katero se javlja: 1. v jednostavnem preziranju člena 44. zakona z leta 1868 o jezikovnih pravicah, 2. v konfiskovanju narodnega imetja slovaškega in v uničenju vseh srednjih šol slovaških, 3. v uvedenju madžarskega jezika v vse izobraževalne zavode, urade in cerkve, 4. v proganjaji slovaške mladine, rodoljubov slovaških in v zapiranju preboreteljev slovaških, 5. v nasilnem odvajanju slovaških otrok v južne krajine v svrhu pomadžarjenja, 6. v očitnem preziranju narodnogospodarskih potreb slovaškega ljudstva, 7. v nepravilni razdelitvi volilnih okrajev in volilne pravice. — IV. Proslavljanje tisočletnice prihoda Madžarov na Ogrsko smatramo razžaljenjem narodnih čustev in poškodovanjem gmotnih koristi nemadžarskih narodnosti; V. Zadovoljstvom pozdravljamo čilo gibanje slovaškega naroda v zadnjem času, katero se kaže v mnogobrojnih izjavah nejevolje nad pogubno madžaroko politiko; VI. Izrekamo svojo radost nad združenjem vseh nemadžarskih narodnosti na Ogrskem in zahte-



vamo od vseh narodnih voditeljev, da bi tem zmislu uvedli organizacijo skupne obrambe.

V Zagrebu je bil v nedeljo komers v proslavo zjedinenja hrvatske opozicije. Navdušen je bilo velikansko in so bili zastopani vsi sloji naroda. Dognano spravo znači najbolj okolnost, da je pravaš Folnegović napil biskupu Strossmajerju, a obzoraš Amruš dru. Anti Starčeviću. Župnik Forko je nazdravil Slovincem. — Biskupu Strossmajerju odposlal se je brzozaven pozdrav, a posebna deputacija je pozdravila dra. Starčevića. Nadalje se je brzozavilo klubu neodvisnih hrvatskih in slovenskih poslancev na Dunaju, Slovincem v Ljubljani in mladočeskemu klubu.

Tržaški Slovani so odposlali na komers nastopno brzozavko: „Zavedno meščanstvo prestolnice Hrvatske ter nado hrvatskega naroda, to podlago naše bolje bodočnosti, dično mladino našo, pozdravljajo povodom današnjega komersa najsrčneje složni bratje Hrvatje in Slovinci v Trstu.“

O razmerah na Bolgarskem piše „Slovenec“ dne 13. marca. „Metropolit Klemen morda pride pred redno bolgarsko sodišče zaradi hujkanja proti knezu. 11 občin trnovske škofije se je obrnilo do vlade, da naj metropolit izroči rednemu sodišču. Kasacijsko sodišče v Sofiji je odločilo, da ni treba dovoljenja crkvenega oblastva, ako se hoče metropolit izročiti sodišču. Sedaj je vse zavisto le od vlade, če se jej bode umestno in potrebno zdelo metropolitu sodišču izročiti. V Rusiji pa po cerkvah molijo za metropolitom Klemenom in pa za obranjenje pravoslavja v Bolgariji. — Ruske agitacije pa v Bolgariji dosti ne motijo priprav za volitve velikega sobranja in poroko knežev. Da bode veliko sobranje premenilo ustavo po željah bolgarske vlade, o tem nikdo več ne dvomi. Sestavljajo se celo že programi za vsprejem neveste. Splošno je veselje v Bolgariji, da jedenkrat dobé vendar vladarsko rodbino in tako si še bolj zagotové samostojnost dežele. O kacicah ruskih simpatijah ni nikjer sledu. V Peterburgu se jako motijo, če se zanašajo na bolgarski narod, da bi pospeševal njih namene. K vedjemu z denarjem Rusija more v Bolgariji dobiti še nekaj privržencev.“

To se pravi objektivno poročati, približno tako objektivno, kakor poročajo židovski liberalni listi ob vsaki slovanski zadevi. Mej vrstami je čitati, kako se „Slovenec“ raduje na tem, da je najbrutalnejša vlada, kolikor jih menda imamo sedaj na svetu, vrgla v zapor visokega crkvenega dostojanstvenika samo zato, ker brani prava svoje vere nasproti vladnemu nasilju. Res, da v Bolgariji ne gre za našo katoliško vero, ali pravi zagovornik krščanskih načel ne more priti v zadrego, ako mu je izbirati, na katero stran naj bi obrnil svoje simpatije: ali metropolitu Klemenu, ali pa pogubnemu uplivu židovstva. Kako je že rekel „Slovenec“ te dni: Vse, kar je prav!

Narodni odnošaji na Ogrskem. V ogrski akademiji znanosti poročal je neki Julij Vargha, kako se širi madžarski jezik. V letu 1840 bilo je na Ogrskem 4,812.000 prebivalcev, ki so govorili madžarski, v 1860 6,160.000, v letu 1880 6,644.487 in v letu 1890 7,246.730. V teku 50 let so se Madžari pomnožili za 2,614.000 duš, torej za 54.31 odstotkov, mej tem ko so se druge narodnosti pomnožili le za 22-92 odstotkov. Pred 50 leti sestavljali je madžarski živelj 37 odstotkov vsega prebivalstva, danes sestavlja 43 odstotkov. Tako je poročal silni madžar Vargha; povedal pa ni, koliko ugrabljenih Slovkov je mej temi 43 odstotki. Tako sleparijo Madžari ves svet. In če je tudi res, da je 43 odstotkov prebivalstva na Ogrskem madžarske narodnosti, potem pa vprašamo, kje in kdo so ostalih 57 odstotkov? V parlamentu jih ne vidimo, ker jim svetovnoznano pravicoljubje madžarsko ne pri-

vošči niti jednega zastopnika. Kaj govorimo o parlamentu: niti v občinskih zastopih nimajo teh 57 odstotkov najmanje besede. Ta ogrski škandal je najboljši dokaz, da najboljši zakoni niso uredni piškovega orehu, a ko se ne izvršujejo. Na Madžarskem imajo zelo liberalne zakone, priznavajoče vsem narodnostim jednake pravice; a kaj pomaga, ko so veljavni samo za Madžare: poleg najliberalnejših zakonov vidimo najkrutejše nasilstvo.

Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti. Vršil se je minolo nedeljo v otroškem vrtu na Greti. Vlado je zastopal pol. komisar g. Zekely. — Prvomestnik g. Drag. Martelanc otvoril zborovanje pozdravljajoč pričujoče in obžalujoč, da se jih ni zbralo večje število. Zahvaljuje se jim na udeležbi, priporoča jim gorkimi besedami, naj širijo idejo naše družbe mej svojimi sorojaki in znanci ter naj vsakdo skuša pridobiti, ako ne letnika, vsaj podpornika. Omenja važnosti podružnice na Greti in koristi, kojoj prinaša posebno nov otroški vrtec na Greti, v katerem se domače slovenske matere jako povoljno izražajo. Dokaz temu je, da se otroci, ki tu sem, zahajajo sedaj uzorno vedejo. Podružnica vzdržuje sedaj s pomočjo glavnega vodstva dva vrta in ker njene potrebe rasejo dan na dan, mora tem bolj rasti tudi zanimanje za to važno, in prekristno podružnico. — Na to je sledilo poročilo tajnika g. Justa Piščanca, koje priobčimo prihodnjé.

Iz poročila blagajnika posnemamo, da je imela podružnica do konca minulega leta 1866 gld. 16 kr. dohodkov in 1673 gld. 52 kr. troškov, mej kojimi je všteti 1050 gld., katere je prejela od glavnega vodstva, dočim se je vlaško leto na darovih in udnini nabralo 816 gld. 16 kr., kar pač najlepše priča o požrtvovalnosti IV. okraja. — V imenu pregledovalcev računov je poročal gosp. Stržinar, da so knjige pregledali ter našli vse v uzornem redu, pričujočim pa priporoča živo, naj bi pridno pristopali k podružnici, ki je za naše razmere velike koristi in važnosti. Član Gerdol podpira željo in predlog gosp. Justa Piščanca naj se pri občnem zboru sklene resolucija na glavno vodstvo: naj slavnoisto pooblasti odbor, da prouči kako bi bilo mogoče z najmanjšimi mogočimi troški poleg otroškega vrta v Rojanu napraviti prostora še za jeden vrtec ter najeti še jedno vrtnarico, da se ugoti kolikor možno vsaj večini prošenj za vsprejem, kajti letos se je moralo zavrniti preko 40 otrok. Sprejme se enoglasno. — V novi odbor so izvoljeni: predsednik g. Škrbec Matej, tajnik gosp. Drag. Martelanc, blagajnik gosp. Ivan Gerdol. Namestniki g. Just Piščanec, Ant. Škabar in Franjo Dolenc. Pregledovalci računov pa: Mikelič Franjo, Stržinar Matej in Bremic Ant. Volilo se je pisмено ter je nekoliko nepričujočih udov volilo z lastnoročno podpisanimi glasovnicami.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti je daroval g. Vrabc Anton 1 gld. 10 nvč. — Prosečani so nabrali na Deviščini „pri mori“ 40 nvč. — Proseški krokarji so „primorali“ dne 9. t. m. 40 nvč. v enak namen. — Nabralo se je v „osmici“ g. Gombača na Greti 2 gld. 43 kr.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah imelo bode v nedeljo dne 19. t. m. v dvorani krčme „Obrtnijskega društva“ svoj redni občni zbor z navadnim dnevnim redom. Začetek zbora bode točno ob 2. uri popoldne. Pozneje, istega dne, bode v imenovani krčmi „pevski večer“.

Pri sv. Ivanu imeli so v nedeljo občni zbor „Bralnega društva“ in Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda“. Udeležba je bila razmerno velika.

Iz tajnikovega poročila smo posneli da je „Bralno društvo“ sijajno napredovalo tako, da moramo le častitati odboru. Le pevcev ni mogel g. tajnik drugače pohvaliti, kakor da je povedal, da so nezanesljivi. Posebno pa se je odbor zahvalil gospodu J. Gaspersiču, ker je priredil tako krasne prostore. Nadalje ne-

umornemu kapelniku tam. zbora, g. Zadniku za njegovo prepoztvovalno delovanje in časopisu „Edinost“ za brezplačna razglaševanja vseh društvenih zadev.

Iz blagajnikovega poročila pa vidimo, da ima društvo čistega premoženja preko 160 gld. — kar je za društvo, obstoječe komaj dve leti, res dosti. — Nadalje vidimo — in to nas je posebno veselilo —, da društvo nabira med udi radovoljne doneske, ker želi postati pokrovitelj „družbe sv. Cirila in Metoda“; v ta namen se je nabralo že 64 gld. 63. kr. Iz vsega tega vidimo, da društvo popolnoma razume svojo nalogo in jo tudi izpolnjuje. Koncem zbora zaklicali smo po stari slovenski navadi trikratni: „Živijo Franc Josip I.“!

V novi odbor so bili voljeni: g. I. M. Vatovec predsednikom, Jože Vatovec podpredsednikom, Anton Trobec blagajnikom, Jože Negode tajnikom, Godina Stanko, Mlač Anton, Zupančič Ivan odborniki; Marc I. M., Peršič Vinko namestniki; Gropaje Jože, Mikeln Ivan pregledovalcema računov. — Novi odbor nam je porok, da bode društvo hodilo staro pot, držeč se gesla: „Bog in narod“! Po končanem zboru otvoril je načelnik I. M. Vatovec zbor Ciril-Metodove podružnice.

Gosp. tajnik poroča, da je podružnica — žali Bog — malo delovala, ker so isti rodoljubi skrbeli za „Bralno društvo“, a v bodoče se bode gledalo na to, da bode napredek vsopreden. Tako dal Bog!

V novi odbor so bili voljeni: Načelnik: I. M. Vatovec, namestnik: Mih. Kamuščič, blagajnik: Jože Gaspersič, tajnik: č. g. Milko Sašelj, odbornika: Godina Franjo in Gregorič Ivan. — Vlado je zastopal pri obih zborih vladni zastopnik g. Linhart.

Mi pa želimo, da bi postali obe društvi ognjišče vseh poštenih Svetoivančanov.

„Istarska posojilnica v Pulji“. Pri zadnjem občnem zboru tega zavoda udeležilo se je 62 članov osobno, ki so pa zastopali mnogo družih članov. Vseh članov je 469. Denarnega prometa je imela posojilnica v minulem letu 154.014 gold. 70 kr. Ko se je ustanovila dne 1. septembra 1891. leta, štela je 36 članov in vsa glavica znašala je 360 gld. Napredovala je torej velikansko. Od početka svojega pa do konca l. 1892. dala je posojil za 72.720 gld. 50 kr. Čistega dobička bilo je v minulem letu 650 gld. 59 kr. Mnogo kmetovalcev rešila je propada, mnogim pripomogla, da so zboljšali svoja gospodarstva. Ako bode tako napredovala, bode nje delovanje prav blagodejno uplivalo, ker bode rešila hrvatskega kmeta iz rok italijanskih oderuhov.

Posojilnica v Nabrežini (vknjižena druga z omejeno zavezo) vabi častite družabnike k rednemu občnem zboru, kateri bode dne 19. t. m. ob 10 uri predpoludne v občinski pisarni. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo kontrolnega odseka. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev treh članov v kontrolni odsek za l. 1893. 5. Razni nasveti in predlogi.

Zdraviško društvo tržaško. Dr. B. Schiavuzzi predaval bode nočoj v veliki borzni dvorani o alkoholizmu. Začetek ob 7½ uri.

Promet v trgovini tržaški. V mesecu februarju dovozilo se je v Trst 518.37 meterskih stotov (centov), izvozilo pa 394.419 meterskih stotov. V primeri s prometom meseca februarja lanskega leta izvozilo se je 53.690 stotov več, a dovozilo manj za 23.080 stotov. Skupni promet kaže 912.736 stotov proti 882.132 minolega leta. Manj se je dovozilo lesa, premoga, dog; več: se sladkorja, moka, pšenice, sočivja. Več je izvozilo: vina, premoga, fig in južnega sadja; manj: mineralnega olja, valoneje, pavole.

Svoji k svojim. Iz spodnje okolice se nam piše:

Dobra beseda v naših listih ter i ustno opominjanje vendar včasih kaj pomoreta. — Pisec teh vrstic je priporočal pred kratkim v „Novičarju“, naj bi kupovali naši ljudje jedino le slovenske poštne tiskovine ter, da naj bi iste prodajali naši tobakarnarji. No, in vendar so našle dotične besede primeren vspeh. Eden iz med naših tobakarnarjev na trgu ve-

like kasarne, o katerem sem tedaj poročal, da nima slov. poštних tiskovin, preskrbel si je te dni iste, ter jih prodaja našemu ljudstvu. Tako je prav; italijanskemu občinstvu naj se prodajejo italijanske tiskovine, a našemu slovenskemu le slovenske! — Svet naj izve, da živé i v Trstu Slovani!

V imenovani notici se je poročalo tudi o delovanju „Tržaške posojilnice in hranilnice“ ter priporočalo domačim društvam, da se v vsakem obziru poslužujejo le tega nam potrebnega denarnega zavoda. Danes pa je poročati, da se po tem ravna (izven že družih omenjenih) Barkovljansko in Rojansko pogrebno društvo. Tako je prav! Vrli možje, kateri sede v odborih imenovanih društev, že vedó, kaj delajo. Iz gotovega vira nam je znano, da bodo storila enako i druga društva okoličanska. Le tako naprej! da se držimo vrednega izreka: „Svoji k svojim“!

Ob tej priliki je še omenjati, da Tržaška posojilnica in hranilnica letos napreduje v vsakem obziru, četudi ne tako, kakor bi se smelo po vsej pravici želeti. — Žal, da je še vedno najti v mestu in okolici celó odličnjakov, katerim je ta naš zavod „deveta dežela“!

Nadzornikom pouka v risarstvu za Primorsko je imenovan učitelj na državnem gimnaziju v Rudolfovem, Mat. Gambrečič.

Ponarejeni petdesetaki. Neka dunajska trgovina prejela je iz Belegagrada pismo z 1094 goldinarji, mej katerimi je bilo 11 precej dobro ponarejenih petdesetakov. Vendar jih je lahko spoznati na tem, da so na ogrski strani izostala kazenska določila. Ta nedostatek je ponarejevalec popravil s tem, da je ta določila narisal na svilnat papir ter potem prilepil na dotična mesta. Ponarejenje je spoznati tudi na tem, da se rudeče številke serij dajo zbrisati, ako se jih malo zmóči.

Izpred sodišča. Tukajšnje deželno sodišče obsodilo je trebilko kave, Terezo Bon, radi težkega telesnega poškodovanja na 2 meseca težke ječe. Bon je bila že dolgo ljubimka necega Josipa Colla. Ker pa je poslednji pretrgal to zvezo na prigovarjanje njegove tete, Ane Brandolin, znesla se je gori imenovana ljubimka nad poslednjo s tem, da jo je počakala na ulici ter jo potem prav pošteno s polenom namahala po glavi.

Šumomor. 17 letna Urša del Campo zastupila se je, izpivši raztoplino fenilne kisline in kotrana. Prenesli so jo v bolnico, kjer je umrla. Žalostno znamenje pač, da si ljudje v dobi cvetoče mladosti sami končavajo življenje! To je posledica propadanju nravnosti mej našim ljudstvom. A kaj to briga naše „očete“ in „voditelje“!

## Književnost.

„Slovenski Svet“, 5. št., ima naslednjo vsebino: 1. Zaščita narodnosti. (Zaščita jezika nezadostna). 2. O „tujih“ jezikih pri najvišem sodišču. 3. „Свѣтъ Ореѣ“ (Sveti oče. Pesem ruska Leonu XIII. na čast). 4. Liturgija rimske cerkve. 5. Elegija. 6. Deklica in ptič. Levatikova pesem v izvirniku a latinico in cirilico in ruskem prevodu. 7. Jaz sem pravi rodoljub. (Pesem). 8. Biserje i alemovi. 9. Humboldtova papiga. 10. Dopis iz Rusije. 11. Imajo li Rusi samobitni stavbinski slog? 12. Kakó je odgovor dr. Mahničca žalostno-duhovit za post. 13. Dopisi. 14. Ogléd po slovanskem svetu. 15. Književnost. 16. Na zavitku književna naznanila.

„Ljubljanski Zvon“, 3. št., ima naslednjo vsebino: 1. A. Aškerc: Satanova smrt. Legenda po starih vztočnih bajkah. 2. Doléjtec: Iz lepših dnij. IX.—X. 3. Ogín: V tih dol. 4. Nejaz Nemeigren: Abadon. Bajka za starce. (Dalje.) 5. Slovéń: Zimsko popje 9.—12. 6. Dr. S. Šubic: Pogubni malik svetá. (Dalje.) 7. E. Lah: O pomenu naših krajevnihih imen. 8. Janko Kersnik: Jara gospóda. Povest. (Dalje.) 9. Rádinski: Nad njivo. 10. Dr. Fr. Kos: Črtice o priimkih. 11. L. P. in M. Valjavec: Tržáčan, tržáski, Tržáčan. 12. M. Valjavec: K przem sešitku slovensko-nemškega slovarja Wolfovega. (Dalje.) 13. V. Bežek: Popravek. 14. V. Bežek: Prinos k slovenskem knjištvu. 15. Književna poročila: III. Dr. Jožef Rakež: Domači zdravnik. (Konec.) 16. Listek.



### Javna zahvala.

Tem potem zahvaljujem se g. dru. Gust Gregorinu, odvetniku v Trstu, koji se je potrudil zastopati me pri „čudnej? imenitnej?“ zatožbi —, ter ga priporočam slov. občinstvu kot marljivega zagovornika: „naše gore list“.

Mojim prijateljem in znancem srčna hvala za čestitke.

V Pliskovici 8. marca 1893.

J. Koren.

**E. Šverljuga**, brivec v *Stadon št. 1*, priporoča se slav. občinstvu za *blagohotno obiskovanje*. Cl.

## Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

## Prodajalnica in zaloga jestvin

„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim poročivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 153 102 Cl.

**Anton Počkaj**, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

**Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“** v ulici „C. a. s. e. r. m. a“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

**Pivarna Lavrenčič** via Rossetti (nasproti lekarni E. Leitenburg) priporoča svoja izborna isterska vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter v stanovanju postavljeno; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. — Čistim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica.

**Mlekarna Frana Gržine** iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 3 (Piazza Ponterosso)). Po dvakrat na dan frišno opremo mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

**Josip Kocjančič**, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

**Gostilna „Alla città di Graz“** Via Gep. pa št. 18 poleg kavarni „Universo“ priporoča se Slovencev v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spustovanjem Cl. JAKOB KUMAR

**Martin Krže**, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pleteno itd. itd. Cl.

**Gostilna „Štoka“**, staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarni „Fabris“, priporoča se Slovencev v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

**Gostilna „Alla Vittoria“** Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosičiča neverjetno v ceno. Cl.

**B. Modic in Grebenc**, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončnega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

**Antonijeta Drenik**, Via Piccolomini številka 2, se priporoča tržaški slovenski gospodi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovejši pariški in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 27-52

**Franca Potočnika gostilna** „Andemo de Franz“ v ulici Irene se priporoča slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo. Cl.

**Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“**

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednja lega v Trstu.) Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnemu naklonjenosti slavnemu občinstvu. Cl. P. Favero.

104-54 P. Favero.

## Natečaj.

V zmislu sklepa občinskega svetovništva v Pomjanu z dne 4. marca t. l., razpisuje se vnovič služba

## občinskega tajnika

za to občino. Prosilci, zmožni slovenskega jezika v govoru in pismu, ter italijanskega in nemškega v govoru, ulože naj svoje prošnje pri podpisanim županstvu do dne 31. marca t. l. **Plača po pogodbi.**

V Pomjanu, 4. marca 1893.

## Županstvo.

3-3

## FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

### Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na V napoleonih na  
4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2%  
8- 2 1/2% 3-mesečni 2 1/2%  
30- 2 1/2% 6- 2 1/2%  
Vplačevanja avstr. vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odgovodi od 17. in 21. odnosno 12. jnnija.

### Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti

### Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez stroškov.

### Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-5 pri odbitku 1% provizija.

### Predujmi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

### Vložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 9. marca 1893. 6-24

## Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz) ulica Morelli 17 se priporoča preč. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: monštrane, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorajo tudi menj premožne crkve omisliti razne crkvene stvari, se bodo po želji predastitili p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavili. Ilustrovani cenik franco. Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštine franko! 5-24

## TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9-12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10-12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Eskomptuje menjice domicilirane na tržaški trg po 3 1/2%.

Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po 5%.

Vrše zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 4 1/2%.

Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 13. marca 1893 6-12

## Petronio & Madalena

(naslednika A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporočata svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svoje bogato zalogo kolonijalnega blaga. Ceno so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla.

## DROGERIJA

na debelo in drobno

## G. B. ANGELI

104-57 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št., 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

## MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

## J. PSERHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane univerzalne kroglice, znano domače odvajajoče sredstvo.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 3 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva 3-12

### „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, kateroga je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblina J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodca 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca stekleničica 22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prsni prašek, 1 škatljica 35 kr., poštine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela, posodca 50 kr., poštine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmacevtske specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene; in se na zahtevanje točno in v ceno preskrbljajo tudi predmeti, kojih ni v zalogi.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju.

Pri doposiljavi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 10-12

## Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1891. f. 46,528,568 63

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 25,207 847-99

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177,289-02

Plačana povračila: a) v letu 1891 f. 8,530,153-46 b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,217,920-89

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodnanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši. 4-12

## EPILEPSIJA

(božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisuči morejo dokazati ta čudezni vseh znanstva. —

Natančna poročila s povratno marko je pošiljati: 12-11

„Office Sanitas“ Paris 30. Faubourg Montmartre.

Gilena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazebr zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izličiti rabljenjem

NADARENH

## Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prendinijevih kašljnih noćih, navadno jutranje hreputavice i grljenih zapalnih nastaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Nulja se paziti od varalica, koji je ponajviše. Zato treba uvijek zahtevati Prendinijevih sladkišah (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanu na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Cena 30 nč. kutijici zajedno sa nuputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 21-52

## Alojzije Suppanz

urur, Corso št. 39. 28-104

Prodaja in popravila ure.

## Nič več kašlja!

Balzamski petoralstki prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 20-104

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.

Poštne pošiljave izvrš jejo se neutegoma.

## Krasne uzorce zasebnikom pošilja zastonj in franko.

Bogate knjige z uzorci, kakoršnih še ni bilo, za krojače nefrankovano. Jaz ne popuščam za 2%, ali 3% godinarjev pri metru, ne dajem daril krojačem, kakor to dela konkorenci na račun zadnje roke, ampak imam le trdne in čiste cene, tako, da mora kupiti vsak zasebnik dobro in ceno. Prosim torej zahtevati le moje knjige z uzorci. Svarim tudi pred pismi konkurence, ponujajoč dvakrat toliko popustka.

## SNOVJ ZA OBLEKE.

Peruvien in dosking za čistito duhovščino, pred pisane snovi za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterane, ognjegasce, telovadce, livroje, sukna za biljarde in igralne mise, preproge za vozove, loden nepremičen za lovske sukne, snovij za prati, potne ogrtače od gld. 4-14 itd. — Kdor hoče kupiti vredno, pošteno, trajno, čisto volneno sukno blago, ne pa dober kup cunje, ki so komaj toliko vredna, kolikor se plača krojaču, obrne naj se do

IVANA STIKAROFKY v BRNU 24-9 (v tem Manchesteru Avstrije) 24-4

Največja zaloga fabriškega sukna, v vrednosti 1/2 milijona gld.

Da pojasnim velikost in zmocnost izjavljam, da moja roka združuje največe izvašanje sukna v Evropi, izdelovanje kamgarnov, potrebnih za krojače in veliko knjigovoznic le za lastne namene. Da se prepriča o vsem tem, prosim slavno občinstvo, da si, kadar mu prilika nanes, ogleda velikanske prostore mojih prodajalnic, kjer ima posla 150 ljudi.

Pošilja se le po poštne povzetju.

Dopisuje v nemškem, madjarskem, češkem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.